

VĂN MẪU LỚP 6

Phân tích truyện cổ tích Sọ Dừa

Bài làm 1

Trong kho tàng truyện dân gian Việt Nam, truyện cổ tích là thể loại được yêu thích nhất. Các câu chuyện xoay quanh cuộc sống, số phận của những nhân vật nghèo khổ, bất hạnh, mồ côi,.. nhưng tốt bụng, hiền lành, cuối cùng họ đều được đền đáp bằng cuộc sống hạnh phúc. Sọ Dừa cũng là một câu chuyện cổ tích như vậy.

Sọ Dừa là kiểu nhân vật đội lốt, đây không phải kiểu nhân vật hiếm có trong văn học Việt Nam và thế giới. Chúng ta có thể kể đến hàng loạt các truyện như: chàng Cóc; chàng Ếch, ... Những nhân vật đội lốt thường có vẻ bề ngoài xấu xí, đôi khi làm người ta khiếp sợ nhưng bên trong lại là một người thông minh, có tâm hồn, tấm lòng nhân hậu, bao dung, âm áp.

Sọ Dừa là sự kết hợp giữa cái bình thường và khác thường. Nhân vật có nguồn gốc xuất thân từ một gia đình “có hai vợ chồng nghèo” nhưng cách Sọ Dừa được sinh ra lại rất khác thường. Mẹ của chàng vào rừng kiếm củi vì khát nước mà uống nước trong chiếc sọ dừa, sau đó bà mang thai và không lâu sau sinh ra Sọ Dừa. Sự mang thai đã kì lạ, đến cả hình dạng của Sọ Dừa cũng kì lạ không kém, không chân không tay, nhân vật chỉ như chiếc Sọ Dừa tròn lông lóc, khiến ai nhìn thấy cũng phải sợ hãi. Sự khác thường của nhân vật cũng như báo trước những điều phi thường của nhân vật.

Dù có vẻ bề ngoài xấu xí, dị hình nhưng ẩn bên trong đó là một người tuấn tú, tài giỏi. Sọ Dừa đã trải qua hàng loạt thử thách để bộc lộ tài năng, phẩm chất của mình. Chàng tài giỏi trong công việc chăn bò, ngày nắng cũng như ngày mưa, chàng chăm chỉ làm việc, con nào con nấy cũng no căng bụng. Việc đó đã đập tan sự nghi ngờ của mẹ, của phú ông khi luôn cho rằng Sọ Dừa là người vô tích sự. Đến với thử thách thứ hai, Sọ Dừa xin cưới con gái nhà phú ông. Đến ngày kết hôn ai cũng ngỡ ngàng, mọi đồ sính lễ đều được chuẩn bị đầy đủ và Sọ Dừa lột xác trở thành một chàng trai tuấn tú. Chàng còn là một người thông minh, sáng dạ, Sọ Dừa miệt mài đèn sách chuẩn bị cho kì thi và đã đỗ đầu làm trạng nguyên. Xây dựng nhân vật có sự đối lập giữa hình thức bên ngoài với vẻ đẹp bên trong tác giả dân gian đã lên tiếng khẳng định vẻ đẹp bên trong mới là điều quan trọng nhất. Phản ánh đúng quan điểm của nhân dân ta “Tốt gỗ hơn tốt nước sơn”. Đồng thời cũng khẳng định vẻ đẹp, giá trị chân chính của con người không phải ở vẻ ngoài hào nhoáng mà là vẻ đẹp phẩm chất bên trong.

Bên cạnh nhân vật Sọ Dừa, ta cũng không thể không nhắc đến nàng út xinh đẹp, dịu hiền. Nhà phú ông có ba chị em, hai cô chị kiêu kì, ác nghiệt thường có những lời lẽ cay nghiệt, hắt hủi Sọ Dừa. Ngược lại cô út lại hiền lành, tốt bụng, thường mang cơm cho Sọ Dừa, đối xử tử tế với chàng ngay cả khi chưa biết đó là một người tuấn tú, tài giỏi. Khi phát hiện Sọ Dừa là chàng trai khôi ngô cô càng đem lòng quý mến hơn. Chỉ có nàng út hiền lành, tốt bụng mới có thể phát hiện ra vẻ đẹp phẩm chất bên trong của một con người có dáng vẻ kì dị,

xấu xí là Sọ Dừa. Đồng thời nhờ có nàng út mà phẩm chất, tài năng của Sọ Dừa mới có điều kiện bộc lộ và phát huy.

Hai con người đẹp đẽ cả về nhân cách và hình thức thật xứng đôi vừa lứa với nhau. Họ đã có một kết thúc viên mãn, chung sống hạnh phúc bên nhau trọn đời. Kết thúc có hậu là một kết thúc phổ biến trong truyện cổ tích phản ánh những mơ ước, khát vọng của nhân dân ta: mơ ước đôi đời, khát vọng công lí, công bằng trong xã hội. Sọ Dừa đỗ trạng nguyên, làm quan, sống bên người vợ thảo hiền, xinh đẹp. Còn những kẻ xấu, kẻ ác như hai người chị thì phải bỏ đi biệt xứ, bị loại ra khỏi cộng đồng. Công lí được thực hiện theo đúng quan điểm của nhân dân: “Ở hiền gặp lành, ở ác gặp ác”.

Bên cạnh giá trị về nội dung, nghệ thuật đặc sắc cũng là một điểm nhấn của truyện cổ tích này. Sọ Dừa xây dựng các chi tiết đôi lập, rõ nét nhất là ở nhân vật Sọ Dừa, ngoại hình xấu xí nhưng có phẩm chất tốt đẹp. Các tình huống bất ngờ, hợp lí tạo hứng thú cho người đọc. Sử dụng các yếu tố kì ảo, huyền bí, thần kì trong xây dựng và tạo hình nhân vật (hình dạng Sọ Dừa, con dao khoét bụng cá, quả trứng nở ra gà,...) đã giúp tình huống truyện diễn ra một cách tự nhiên, phát triển một cách hợp lí.

Bằng những chi tiết thú vị, luôn đầy hấp dẫn, bất ngờ, cùng với cái kết có hậu, các tác giả dân gian đã nêu lên chân lí muôn đời của dân tộc “Ở hiền gặp lành, ác giả ác báo”. Đồng thời tác phẩm còn ca ngợi lòng nhân ái đối với những người chịu nhiều thiệt thòi, bất hạnh trong xã hội. Khẳng định phẩm chất bên trong là cái đáng quý, đáng đề cao hơn vẻ bề ngoài.

Bài làm 2

Sọ Dừa là một truyện cổ tích thần kì, cũng như những truyện cổ tích thần kì khác, yếu tố kì ảo thường phong phú và tham gia vào sự phát triển của cốt truyện. Trong truyện Sọ Dừa, tác giả dân gian đã sử dụng nhiều yếu tố kì ảo: Bà mẹ uống nước trong cái sọ dừa, thụ thai rồi sinh ra Sọ Dừa không có đầu, mình, chân, tay, chỉ là một cục thịt tròn lăn lông lốc nhưng biết nói; Sọ Dừa có thể trút lột thành một thanh niên khôi ngô, tuấn tú, thỏi sáo giỏi, chăn bò khéo; hoá phép ra nhiều vàng bạc, lụa đào, biến ngôi nhà tồi tàn lụp sụp thành nhà cao cửa rộng, có kẻ hầu người hạ; hai con gà biết gáy tiếng người mách cho Sọ Dừa vào đảo đón vợ.

Những yếu tố kì ảo kể trên có tác dụng làm cho truyện thêm hấp dẫn người nghe. Hơn nữa, nó làm cho truyện phát triển và kết thúc theo mong ước của nhân dân. Chẳng hạn, nếu không có yếu tố kì ảo thì một người dị dạng như Sọ Dừa làm sao có thể bỗng chốc biến thành một chàng trai khôi ngô tuấn tú, hay ngôi nhà lụp sụp của hai mẹ con Sọ Dừa làm thế nào chỉ trong một đêm có thể trở thành một tòa nhà lớn và sang trọng được...

2. Mở đầu truyện Sọ Dừa, tác giả dân gian kể rằng, ở làng nọ có hai vợ chồng nghèo đi ở cho phú ông. Một hôm người vợ vào rừng hái củi, khát nước quá mà chẳng tìm đâu ra nước, chỉ có cái sọ dừa bên gốc cây đựng đầy nước mưa. Bà đành phải uống, thế rồi có mang và sinh ra Sọ Dừa. Đó là sự ra đời không bình thường, nhờ sự tham gia của yếu tố kì ảo. Sự ra đời đó thường báo hiệu một số phận khác thường của nhân vật cổ tích. Đằng sau nhân vật Sọ Dừa là cái nhìn đầy trắc ẩn và nhân đạo của nhân dân đối với những người có hình thức xấu xí và số phận không may mắn.

3. Sọ Dừa tuy là một người dị dạng, xấu xí, nhưng chàng cũng là một người có tài. Tài năng của chàng trước hết là lao động giỏi. Chàng chăn bò rất giỏi, thể hiện qua chi tiết: đàn bò của chàng, con nào con nấy ăn no béo tròn. Chàng cũng là người thổi sáo rất hay: tiếng sáo véo von khiến cô Ba ngạc nhiên và tò mò phải để ý và đem lòng yêu. Chàng cũng là người có phép lạ, tạo ra nhiều biến hoá kì dị. Những phép lạ đó vừa thể hiện ước mơ bay bổng của tác giả dân gian, vừa là sự thần thánh hoá, kì ảo hoá những thành công lao động của con người.

- Giữa hình dạng xấu xí của Sọ Dừa với tài năng của chàng chưa tương xứng với nhau, nhất là theo quan niệm thẩm mỹ dân gian. Sọ Dừa là người có tài năng kì lạ và phẩm chất tốt đẹp của người lao động nhưng vẻ ngoài của chàng lại quá xấu xí. Sự không tương xứng ấy bộc lộ một triết lí dân gian sâu sắc. Đó là, không nên nhìn con người chỉ qua hình thức bên ngoài, cần phải nhìn nhận và đánh giá con người ở nội dung, ở phẩm chất và tài năng của họ. Tuy nhiên, cũng theo quan niệm thẩm mỹ dân gian, cái tốt luôn đi cùng với cái đẹp. Quan niệm đó là, người tốt người giỏi nhất định phải là người đẹp, đã là người đẹp thì nhất định phải đẹp từ phẩm chất đến hình thức và ngược lại. Trong truyện cổ tích không có người nào chỉ đẹp về nội dung hoặc chỉ đẹp về hình thức mà thôi. Vì vậy, hình thức xấu xí không cản trở tài năng và hạnh phúc của Sọ Dừa, song tác giả dân gian vẫn không để cho một người giỏi như chàng phải mãi mang cái vỏ xấu xí như vậy. Cuối cùng, Sọ Dừa cũng trút bỏ vĩnh viễn cái lột xấu xí để trở thành một chàng trai khôi ngô, tuấn tú phù hợp với quan niệm thẩm mỹ của nhân dân.

Bài làm 3

"Sọ Dừa" là một truyện cổ tích đặc sắc và độc đáo trong kho tàng truyện cổ tích Việt Nam. Đặc sắc và độc đáo về cốt truyện, hấp dẫn về các tình tiết, yếu tố lí kì mà lại rất đời, đan xen vào nhau tạo nên nhiều tình huống đã tô đậm cảm hứng nhân văn, ước mơ và niềm tin về một sự đổi đời, về hạnh phúc tỏa sáng tâm hồn mỗi chúng ta khi nghĩ về số phận, thân phận, về những nhân vật "bé nhỏ" như chàng Sọ Dừa trong cổ tích.

Yếu tố thần kì, tính chất thần kì trong truyện "Sọ Dừa" không phải do một lực lượng siêu nhiên như Phật trong "Tám Cám", như Tiên ông trong "Cây tre trăm đốt", như Ngọc Hoàng... trong truyện "Thạch Sanh", v.v... mà là ở tự thân nhân vật Sọ Dừa, là ở những khả năng tiềm tàng, tiềm ẩn trong tâm hồn và tính cách nhân vật. Hai con gà biết gáy và biết truyền tin từ hai quả trứng do quan Trạng trao lại cho vợ trước khi đi sứ, cũng không giống con chim phượng hoàng biết nói trong truyện "Cây khế". Yếu tố thần kì là sức mạnh vươn lên, là khát vọng được làm người, được sống trong hạnh phúc và sự toàn thiện toàn mỹ của nhân vật Sọ Dừa.

Hai mẹ con Sọ Dừa để lại trong lòng ta nhiều ấn tượng tuyệt đẹp. Sọ Dừa, một tuổi thơ đầy bất hạnh. Mồ côi bố, gia đình nghèo khổ, mang dị hình dị dạng rất đáng thương: "không chân không tay, tròn như một quả dừa...Lớn lên, Sọ Dừa vẫn không khác lúc nhỏ, "cứ lẩn lôn lốc trong nhà, chẳng làm được việc gì!". Đứa con là hột máu cất đôi của mẹ, là sự kết tụ bao tình thương của mẹ hiền. Thế nhưng có lúc bà mẹ Sọ Dừa lại "toan vớt" Sọ Dừa đi, vì bà "buồn lắm". Nỗi khổ tâm ấy, bi kịch ấy kể làm sao cho xiết được? Câu nói đầu tiên của một em bé dị dạng là một câu nói kêu thương, muốn được làm người, muốn được sống mãi bên cạnh mẹ hiền: "Mẹ ơi, con là người đây. Mẹ đừng vớt con đi mà tội nghiệp". Câu nói thứ hai của Sọ Dừa là câu nói khẳng định chất người của mình, khả năng lao động của mình, mặc dù không

có chân, không có tay: "Gì chứ chẵn bò thì con chẵn cũng được...". Và thật sự Sọ Dừa đã chẵn bò giỏi. Chú chẳng quản nắng mưa. Đàn bò của phú ông ngày một trở nên béo tốt. Phú ông "mừng lắm". Mẹ già chắc là vui mừng nhiều hơn.

Còn chúng ta, ai mà chẳng ngạc nhiên thú vị? Kì diệu thay, từ một mục đồng, Sọ Dừa có lúc biến thành "một chàng trai khôi ngô đang ngồi trên chiếc võng đào mắc vào hai cành cây, thối sáo cho đàn bò gặm cỏ". Sọ Dừa đã biến thành một Tiên đồng vừa chẵn bò vừa thối sáo, thối khúc nhạc Thiên thai. Hình dáng thì "khôi ngô", tâm hồn thì yêu đời, tính cách thì phi phàm. Thiên hạ không thể biết. Mẹ hiền cũng chẳng hay. Chỉ có người đẹp – cô gái út của phú ông là nghe được tiếng sáo véo von và biết được hình ảnh chàng trai khôi ngô đang ngồi trên võng đào thối sáo "không phải là người phàm trần". Tình tiết này là mộng hay thực? Tính độc đáo của truyện "Sọ Dừa" trước hết là ở tình tiết ấy. Câu nói thứ ba của Sọ Dừa là "giờ mẹ đến hỏi con gái phú ông làm vợ" vào cuối mùa ở. Sính lễ mà phú ông nói ra là một thách thức vô cùng to lớn đối với mẹ con Sọ Dừa. Thế mà đúng ngày hẹn, túp lều của hai mẹ con đã biến thành một tòa nhà ngói năm gian to đẹp, có hàng chục gia nhân ăn mặc lộng lẫy đủ màu sắc cùng hai mẹ con Sọ Dừa đem sính lễ sang nhà phú ông. Một lễ ăn hỏi hiếm có xưa nay: "một chính vàng cốm, mười tám lụa đào, mười con lợn béo, mười vò rượu tăm". Chẳng do Tiên, Phật ban cho. Lễ vật ấy là do phép lạ của Sọ Dừa mà có. Sọ Dừa đã cưới được con gái phú ông, cô út xinh đẹp. Trong lễ cưới, Sọ Dừa đã cởi lột "sọ dừa" mà trở thành một chàng trai khôi ngô tuấn tú. Cả hai họ đều "sùng sốt, mừng rỡ".

Từ một kẻ dị dạng, không có chân tay, chỉ biết lẩn..., Sọ Dừa dần dần biến đổi thành mục đồng, biết thối sáo, biết yêu rồi lấy được vợ đẹp, thay hình đổi dạng, trở thành một chàng trai khôi ngô tuấn tú. Đó là một sự đổi đời, đổi kiếp rất kì lạ, kì diệu của Sọ Dừa. Hầu như tình tiết nào cũng bao phủ yếu tố hoang đường, mộng ảo. Cảnh lấy vợ của Sọ Dừa đã thể hiện ước mơ của nhân dân ta từ bao đời nay: Muốn được làm người, muốn được sống trong hạnh phúc.

Sọ Dừa không chỉ có phép lạ, có chất người mà còn có nhiều tài năng. Sau ngày cưới vợ, tài năng của chàng ngày một phát lộ và phát triển. Ca dao cổ có câu nói lên mơ ước của các cô gái ngày xưa về đường tình duyên:

"Chẳng tham ruộng cả ao liền,

Tham vì cái bút, cái nghiên anh đồ".

Đó cũng là ước mơ của cô út. Sọ Dừa là một người chồng lí tưởng của cô út. Rất thông minh, ngày đêm miệt mài đèn sách. Sọ Dừa thi đỗ Trạng nguyên. Sọ Dừa còn có tài làm quan nên được nhà vua cử đi sứ. Sọ Dừa là nhà tiên tri. Con dao, hòn đá lửa, hai quả trứng gà mà quan trạng đưa cho vợ, kèm theo lời dặn "phải giắt luôn trong người..." đã thể hiện tài năng đó. Nhờ những thứ bình thường ấy mà khi cô út bị hai người chị độc ác, tàn nhẫn đẩy xuống biển, cô đã có đủ phương tiện để tự cứu, được sống sót, được gặp lại chồng. Quan trạng Sọ Dừa sau khi đi sứ về, tuy biết rõ "tim đen" và hành vi tội lỗi của hai người chị vợ, vẫn ứng xử một cách tế nhị và độ lượng. Một mặt, quan trạng giấu kín vợ trong buồng, mặt khác vẫn gặp gỡ hai người chị vợ, nhưng "không nói gì". Sau đó quan trạng mới cho vợ xuất hiện, chào hai chị và mọi người đang dự tiệc... Không mắng chửi. Không trả thù. Thế mà hai người chị vợ cảm thấy xấu hổ, bỏ nhà trốn đi biệt xứ. Cái kết có hậu của truyện "Sọ Dừa" vừa ca ngợi sự

bao dung độ lượng của quan trạng, đồng thời thể hiện tấm lòng đức độ, hồn hậu của nhân dân.

Truyện cổ tích "Sọ Dừa" có bao yếu tố hoang đường, có bao tình huống hấp dẫn. Mạch truyện và cốt truyện phát triển hợp lí, tự nhiên. Sọ Dừa – đứa ở chăn bò – tiên đồng thổi sáo – có chĩnh vàng cơm... để hỏi vợ, rồi cưới vợ, trở thành chàng trai tuấn tú – đỗ trạng nguyên, vua cử đi sứ... Người mẹ, người vợ được nói đến rất giàu tình thương, nhân hậu và vị tha, nhẫn nhục và dũng cảm tháo vát. Uống nước đựng trong cái sọ dừa mà người đàn bà ngoài 50 tuổi thụ thai rồi đẻ ra một đứa bé không chân không tay... mà biết chăn bò. Sọ Dừa hóa thành một tiên đồng ngồi trên vũng đào thổi sáo, đã hóa phép để có một sinh lễ sang trọng gồm một chĩnh vàng cơm, mười tám lạng đào, mười con lợn béo, mười vò rượu tăm... Sọ Dừa trở thành một chàng trai tuấn tú khi cưới vợ... và con gà gáy tiếng người trên hoang đảo... Đó là những yếu tố hoang đường tạo nên sự hấp dẫn, cảm hứng nhân văn, và ước mơ đổi kiếp, đổi đời được sống trong hạnh phúc – là mơ ước của nhân dân ta bao đời nay.

"Sọ Dừa" là một truyện cổ tích thần kì, một giấc mơ đẹp.

Nhằm giúp các em học sinh học tốt Tập làm văn lớp 6, doctailieu.com đã tổng hợp tất cả các bài [Văn mẫu lớp 6](#) tập 1, tập 2 hay nhất, chọn lọc với đủ các dạng bài: Văn kể chuyện và miêu tả, [văn tóm tắt - diễn cảm - phát biểu cảm nghĩ](#) cho các em học sinh có tham khảo.